

Zákon č. 150/2019 Z. z.
o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov
a o zmene a doplnení niektorých zákonov
(účinný od 1. augusta 2019)

Účel zákona

ustanoviť pravidlá pre **prevenciu, zmiernenie a minimalizáciu** nepriaznivých vplyvov introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov živočíchov, rastlín, húb a mikroorganizmov na biodiverzitu a súvisiace ekosystémové služby, ako aj na ľudské zdravie, bezpečnosť a na hospodárstvo.

Vykonávacie predpisy

✓ **nariadenie vlády č. 449/2019**, ktorým sa vydáva zoznam nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky (príloha č. 1) – „*národný zoznam*“

- beztvarevec krovitý - *Amorpha fruticosa*
- ambrózia palinolistá - *Ambrosia artemisiifolia*
- pohánkovec (krídlatka) - (*Fallopia sp. (syn. Reynoutria)*)
- kustovnica cudzia - *Lycium barbarum*
- javorovec jaseňolistý - *Negundo aceroides*
- zlatobyľ kanadská - *Solidago canadensis*
- zlatobyľ obrovská - *Solidago gigantea*

✓ **vyhláška MŽP SR č. 450/2019 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov (príloha č. 2),

- boľševník obrovský - *Heracleum mantegazzianum*
- netýkavka žliazkatá - *Impatiens glandulifera*
- pajaseň žliazkatý - *Ailanthus altissima*
- ... (spolu 36)

patriace do zoznamu inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavu Európskej únie – „*zoznam Európskej únie*“

Povinnosti a oprávnenia osôb

✓ každý, kto vykonáva činnosť, v súvislosti s ktorou môže dôjsť k úniku inváznych nepôvodných druhov uvedených v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie do životného prostredia alebo k ich šíreniu v životnom prostredí, je povinný prijať opatrenia na zamedzenie takého úniku alebo šírenia.

✓ **vlastník** alebo **správca** pozemku sú **povinní** za podmienok a spôsobom ustanoveným vykonávacím predpisom, **odstraňovať** zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie, **starat' sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu;**

✓ ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má **užívateľ pozemku** (§ 3 ods. 2)

- ✓ Invázne nepôvodné druhy rastlín uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie **môže** odstraňovať aj **ŠOP SR** alebo ňou **poverená osoba** (§ 3 ods.7)
- ŠOP SR **zašle obci**, v katastrálnom území ktorej sa má odstrániť invázny nepôvodný druh, najmenej 60 dní pred ich odstraňovaním oznámenie, ktoré obsahuje informáciu o inváznom druhu rastliny vrátane jeho popisu a zobrazenia, určenie osoby, ktorá bude odstraňovanie vykonávať, identifikáciu dotknutej časti územia, termínu odstraňovania, spôsobu odstraňovania rastliny, podmienok na odstraňovanie rastliny a spôsobu nakladania s odstránenými rastlinami.
- Obec **zverejní** oznámenie štátnej ochrany prírody najmenej po dobu 30 dní na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce, ak obec nemá zriadené webové sídlo a iným spôsobom v mieste obvyklým (§ 3 ods. 8).

Povinnosti obce (§ 14)

- ✓ Obec pri výkone samosprávy **upozorňuje** vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti (podľa § 3 ods. 2) **zverejnením informácie** o miestach ich výskytu a informačného letáku. Obec môže upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 aj na základe vlastného zistenia (ods. 1);
- ✓ **ŠOP SR predkladá** obci **elektronickú informáciu** o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov a **informačný leták**, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania.
- ✓ Obec zverejní informáciu o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov a **informačný leták** bezodkladne po ich doručení od štátnej ochrany prírody na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce, ak nemá zriadené webové sídlo, a iným spôsobom v mieste obvyklým.

Pôsobnosť orgánov štátnej správy (§ 7)

- ✓ Ministerstvo životného prostredia SR
- ✓ Slovenská inšpekcia životného prostredia
- ✓ Okresný úrad
- ✓ Štátna veterinára a potravinová správa, kontrolný a colný úrad (pri kontrole dovozu tovaru)

Kompetencie okresného úradu (§ 10)

- ✓ vykonáva **štátny dozor**
- ✓ **nariaďuje opatrenia** (podľa § 4 ods.1, § 16 ods. 15 a 16, § 20 ods. 6 a § 21 ods. 8)
- ✓ zabezpečuje vykonanie opatrení na rýchlu eradikáciu vo vzťahu k inváznym nepôvodným druhom rastlín podľa a ukladá povinnosť uhradiť náklady za ich vykonanie
- ✓ **prejednáva priestupky a iné správne delikty** a ukladá pokuty za ne
- ✓ **informuje** bezodkladne písomne inšpekciu o vykonanom štátnom dozore, na základe ktorého zistil protiprávne konanie, o nariadených opatreniach a o uložených pokutách,

- ✓ informuje bezodkladne MŽP SR o uložených pokutách zaslaním kópie právoplatného rozhodnutie
- ✓ informuje ŠOP SR o nariadených opatreniach

Štátny dozor

Štátny dozor je sledovanie, zisťovanie a kontrola dodržiavania **zákona** a jeho vykonávacích predpisov, osobitného predpisu a **právne záväzných aktov** Európskej únie vydaných na jeho vykonanie a **rozhodnutí** vydaných na ich základe vrátane **prešetrovania** podozrení alebo podnetov na porušenie týchto predpisov a rozhodnutí a ukladania opatrení kontrolovaným osobám.

Okresný úrad vykonáva ŠD :

- ✓ na **základe podnetu** FO, PO alebo polície
- ✓ z **vlastného podnetu**

Povinnosti pri výkone ŠD voči zamestnancovi orgánu štátneho dozoru (§ 16 ods. 4)

- poskytnúť potrebnú **súčinnosť** a vytvoriť primerané podmienky na výkon ŠD,
 - **umožniť vstupovať** na pozemky,
 - **preukázať** svoju totožnosť,
 - **podať** úplné údaje, informácie a vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon štátneho dozoru,
 - **predložiť** požadované doklady a iné písomnosti potrebné na výkon štátneho dozoru,
 - **dostaviť** sa na predvolanie za účelom podania vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon štátneho dozoru alebo predloženia dokladov a iných písomností potrebných na výkon štátneho dozoru,
 - **umožniť nazeranie** do príslušných dokladov a iných písomností,
 - **umožniť odobratie** prvopisov dokladov a iných písomností potrebných na zabezpečenie dôkazov,
 - **umožniť používanie** technických prostriedkov na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie na zabezpečenie dôkazov,
 - **zdržať sa činnosti**, ktorá bola orgánom ŠD obmedzená alebo zakázaná
- ✓ ak sa predvolaná osoba nedostaví na opakované predvolanie na účel podania vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon ŠD, môže ju orgán štátneho dozoru dať **predviest'** prostredníctvom príslušného útvaru Policajného zboru
 - ✓ za marenie alebo sťaženie výkonu ŠD alebo nesplnenie povinnosti môže orgán ŠD uložiť **poriadkovú pokutu** FO od 50 eur do 750 eur / PO od 100 eur do 5 000 eur. Poriadkovú pokutu je možné uložiť aj opakovane

Postupové kroky pri ŠD

- ✓ **oznámenie** o začatí vykonania ŠD vlastníkom alebo správcovi (problémy: počet vlastníkov, neznámi vlastníci, prebiehajúce dedičské konania, ... – zložité a často nemožné doručovanie písomnosti)
- ✓ **vykonanie** ŠD na mieste výskytu invázií rastlín;
- ✓ **záznam** o zistených skutočnostiach spísaný na mieste vykonania ŠD

✓ **záver** zo ŠD:

- **záznam**, ak sa nezistí protiprávne konanie
- **protokol**, ak sa kontrolovaná osoba dopustila protiprávneho konania (kontrolovaná osoba musí byť s protokolom oboznámená a daná jej lehota na vyjadrenie sa k zisteným skutočnostiam, v prípade odôvodnených námietok – **dodatok k protokolu**)
- ukončenie ŠD - doručením **písomného oznámenia** o skončení ŠD kontrolovanej osobe alebo vypracovaním **záznamu** zo ŠD.

Konanie vo veci porušenia ustanovení zákona (v prípade protokolu)

- ✓ **oznámenie** o začatí konania vo veci porušenia ustanovení vlastníčkovi alebo správcovi
- ✓ **ústne pojednávanie**
- ✓ Rozhodnutie **o nariadení vykonať opatrenie**

Vykonanie opatrení možno uložiť samostatne alebo spolu s pokutou

Priestupky a iné správne delikty (§ 20 a § 21)

- ✓ **priestupku/správneho deliktu** sa dopustí ten (FO/PO, FO podnikateľ), kto:

- nesplní povinnosť podľa § 3 ods. 1 až 4 zákona - *neodstraňuje zo svojho pozemku invázne druhy*, môže byť uložená pokuta do 900 eur/ do 15 000 eur;
- nesplní opatrenie nariadené podľa § 16 ods. 15 a 16 zákona - *opatrenia nariadené kontrolovanej osobe, na základe vykonaného štátneho dozoru*, pokuta vo výške od 200 – 7500 eur/ od 1 000 – 90 000 eur;
- nesplní povinnosť podľa § 16 ods. 18 zákona - *nepredloží písomnú správu o splnení opatrení do 10 pracovných dní od ich vykonania*, pokuta vo výške od 50 – 900 eur/ do 15 000 eur.